

Анатомія солдата

Гаррі Паркер

ОЗНАЙОМЧИЙ ФРАГМЕНТ

Переклад — Віталій Михалюк, В. Меренкова

© Видавничий дім «Фабула». Усі права застережено.

Фрагмент надано для ознайомлення. Повна книжка — nashaknyga.com.ua

1

Мій ідентифікаційний номер: 6545-01-522. Мене вийняли із пластикового пакета, розгорнули, перевірили і знову загорнули. Чорний маркер написав на мені: BA5799 O POS{1}, і мене поклали до лівої кишені на стегні тактичних штанів. Я довго залишався там, оскільки BA5799 рідко перевіряв мою кишеню.

У кишені я провів вісім тижнів, два дні й чотири години. Поки що я не був потрібен. Я бовтався і ковзав по стегну BA5799 туди-сюди, туди-сюди, зазвичай повільно, але іноді й швидко. І були звуки: ляск і тріск, відчайдушні волення, вигуки торжества і люті.

Одного разу мене занурили у стоячу воду і протримали там годину.

Я їздив усілякими транспортними засобами: колісними й гусеничними, крилатими і роторними. Мене вимили в мильній воді й повісили сушитися на мотузці для білизни, цілий день я нічого не робив.

15 серпня о 06:18, коли я ковзав по стегну BA5799, мене підкинуло в повітря і перевернуло. І раптом я опинився назовні, при денному світлі. Була пилюка, була метушня, були крики. Я лежав на землі поруч із ним. Він — ниць і не зовсім цілий. Я був поруч із ним, коли на нас посипалися каміння і грязюка.

Я лежав у пилюці, коли темно-червона рідина зигзагами потекла до мене між грудками бруду. Я залишався там, ніхто не приходив, а він лежав сам-один, не в змозі поворухнутися. Я все ще був там, коли страх і гостра безнадійність оволоділи BA5799, коли його перевернули на спину і запхнули до рота два пальці, коли почали тиснути на грудину і вдувати повітря в легені.

Мене підняла слизька долоня, впустила назад на землю і знову підняла. Гарячковими пальцями розгорнули мене і занурили в густу

рідину. Мене поклали на ВА5799. Мене повернули. Я напружився. Я обхопив його ногу і здавив, поки не відчув його пульс. Його тіло судомило, і він стогнав крізь зціплені зуби. Мене затягнули тугіше на його стегні, я не дозволяв крові виливатися у бруд.

Я чіплявся за нього, коли його перекладали на ноші, а він уп'явся зубами в руку чоловіка, який його ніс; коли він затих і перестав видавати звуки. Я чіплявся за нього, коли нас вантажили у гелікоптер. Мене знову затягнули, і я стиснув його ще сильніше.

Я чіплявся за нього, коли ми летіли низько над полями і зрошувальними каналами, що виблискували на сонці, а навколо гелікоптера шумів вітер; коли він благав Бога про порятунок, коли до його грудей приставили металеві пластини, і його тіло сіпнулося. І я чіплявся за нього, коли апарат не надав жодних показників, коли я перестав відчувати пульс.

Я був там, коли до гелікоптера підбігли і перенесли нас у прохолодний шпиталь.

Я був там, коли лікарі стривожено супили брови. Я чіплявся за нього, коли він отямився і коли його ослаблене серце знову запрацювало. Я був на тому ж місці, коли лікарі повісили над ВА5799 мішечок із кров'ю й остаточно відрізали те, що залишилося від його ноги.

А потім мене послабили і розв'язали, і я перестав бути там. Я був більше не потрібен ВА5799.

Мій ідентифікаційний номер: 6545-01-522. Я опинився на дні відра для відходів, а потім мене спалили.

2

Мене поклали на розбитий піддон із трьома такими ж мішками добрів перед крамницею у селі Говшал Налай.

Я пролежав на піддоні два тижні, поки не приїхав Фаридун на своєму зеленому ровері. Він привітав власника крамниці, і вони

почали торгуватися. Потім Фаридун віддав йому гроші, і торговець поклав мене на багажник ровера. Я обвиснув на металевих прутах, що вп'ялись у мою пластикову шкіру, і він прив'язав мене помаранчевою мотузкою, яку купив у магазині. Фаридун про щось пожартував, перекинув ногу через раму ровера, і ми поїхали.

Фаридун вивіз нас із села на відкриту дорогу, опуклий пісочного кольору хребет, що протягся крізь запилені зелені поля. Погнуте заднє колесо ровера рипіло піді мною, поки ми об'їжджали вирви, що залишилися після зимових злив.

Розгледівши у хиткому повітрі контрольно-пропускний пункт, він зітхнув. Він під'їхав ближче, зліз із ровера і попрямував далі пішки, штовхаючи його поруч із собою. Дорогу перегороджувала залізна труба на двох бочках із-під бензину, поряд стояв мотоцикл із червоним баком. У густій тіні намету сиділа купка чоловіків. Один із них підвівся і попрямував до нас. Він поманив Фаридуна тією рукою, яка не тримала зброю.

— Мир тобі, юначе. Як справи? — промовив він.

Фаридун прикрив рукою очі й подивився на нього.

— Мир і тобі. Усе гаразд, дякувати Аллаху.

Чоловік здавався чорним силуетом на тлі сонця.

— Я повертаюся додому з Говшал Налай. Їздив на базар, — спокійно промовив Фаридун. — Маю встигнути до сутінків.

Інші вийшли з тіні й зупинились у чоловіка за спиною. Фаридун подивився на них і впізнав свого друга Латифа. Латиф теж упізнав Фаридуна; він спочатку зніяковів, а потім зробив крок уперед і щось прошепотів чоловікові на вухо.

Обличчя чоловіка напружилось. Він вийшов уперед і з силою штовхнув раму ровера. Нога Фаридуна заплуталася, і він гепнувся на землю.

Я плюхнувся поруч, перекрутившись під помаранчевою мотузкою. Чоловік узявся за пістолет обома руками й наступив на

ровер, притискаючи ногу Фаридуна.

Фаридун заляк.

Чоловік нахилився і всунув дуло пістолета йому до рота. Фаридун стиснув губи й замотав головою. Але чоловік покрутив пістолетом, губи Фаридуна нарешті розтулилися, і дуло ковзнуло по зубах, поранивши ясна. Фаридун від болю роззявив рота, зброя пройшла далі і вперлась у горло.

— Кушан Хан твій батько?

Фаридун захлинувся, і його язик уперся в метал. Він нажахано кивнув. Чоловік натиснув сильніше, Фаридун засмикався.

— Твій батько працює на невірних, — сказав чоловік. — Якщо він продовжить цим займатися всупереч волі Аллаха, я відріжу голову твоєї сестри. Зрозумів? — Він натиснув востаннє. Потім витягнув зброю і відступив.

У Фаридуна в очах блищали сльози, але він витримав погляд чоловіка, коли вибирався з-під його тіні й піднімав із землі ровера. Мотузка ослабла, і я впав із багажника. Губи Фаридуна вже почали розпухати, він озирнувся на Латифа.

— Бережи тебе Аллах, Латифе, — сказав він і повільно поїхав дорогою, геть від того місця, де я залишився лежати в пилюці.

Чоловік розсміявся і ляснув Латифа по спині. Один із них вийшов на середину дороги, підняв мене і жбурнув до стіни намету.

Удень люди відпочивали в тіні й пропустили без огляду купку кочівників із верблюдами. Вони взяли п'ятнадцять доларів мита з водія вантажівки й поговорили із селянами, які поверталися з поля додому. Нарешті, коли захід сонця прокреслив лінію небокраю, двоє з них поїхали на мотоциклі. Інші занесли трубу і бочки в намет, сказали, що зустрінуться після молитви й розійшлися.

Останній чоловік звалив мене на плече. Він пішов стежкою вздовж сріблястої звивини струмка, доки ми не дісталися розлогої місцини, порослої темними кущами в лабіринті спорохнявілих стін.

Він відчинив дерев'яні двері, поклав мене на підлогу і вийшов, знову зачинивши двері.

Я — клунок добров. У мені міститься NH_4NO_3 , тобто аміачна селітра, і я чекав у тому приміщенні, допоки мене не розкрили й не використали.

3

Мене вийняли з коробки, крізь отвори протягнули мотузки. Мого язика витягли назовні, чорним незмивним маркером, який просякнув мою тканину, на ньому написали: BA5799.

Я стояв на підлозі біля інших речей, це були розкладені рядами купки одягу: футболки, тактичні сорочки, штани, білизна для спекотної погоди, скручені кулькою шкарпетки. Був там і стос блокнотів і мап, книжка про далеку країну, де не вщухав конфлікт; ще одна купка з тюбиків зубної пасти, зубних щіток, репелентів і пігулок проти малярії; у третій купці — пристрій GPS, ліхтарик і аптечка. Ще там були щоденник у шкіряній палітурці, шолом, складені стосом магазини, змащені й блискучі, і набір для чищення автоматичної гвинтівки.

Велика чорна сумка з ручками і наплічник «Берген» стояли розкриті напоготові. Усе, як і я, було підписано чорним маркером.

На єдиному ліжку сидів чоловік. Він всунув у мене ногу, і мене міцно притиснуло до його щиколотки шнурками, якими він тричі обмотав мою шию, перш ніж зав'язати охайний вузол. Я відчув, як ворухнулися його пальці, а потім він натяг мою дзеркальну копію на іншу ногу.

Він пройшовся по кімнаті і знову поворушив пальцями ніг. Ми вийшли з кімнати, спустилися вниз і далі — надвір. Я проминав мого двійника, потім ставав на землю. Він проминав повз мене. Ми бігли. Згодом ми побігли ще швидше по обсіпаній крейдою і каменем доріжці, крізь ворота з колючим дротом нагорі. Уздовж

доріжки росли густі кущі, ми, перестрибуючи калюжі, вибігли за смугу насаджень і піднялися на пагорб.

Ритм кроків вирівнявся, чоловік звично перейшов на чітко вивірені вдихи і видихи. Моя підошва згиналася, утискуючись, натрапляючи на камені, і підхоплювала бруд із кожним кроком. У калюжах відбивалося синьо-біле небо, і на моїй тканині пролягали зморшки, коли я пристосовувався до руху його ноги. Він пришвидшився, тому що знав, що може, і не відмовив собі в цьому. Він був сильним, і його дихання залишалось спокійним, поки ми продовжували йти. Що міцнішим він був, то довше він міг протистояти ворогу і залишатися живим.

Він побіг швидше, без будь-якої причини, просто тому що замислився, і піднявся на крутий схил. Нагорі він зупинився й оглянув широкі рівнини навколо, пересічені дорогами й розділені на квадрати лісопосадками.

Він спробував звільнити голову, але думки переповнювали. Він уже був увесь там, думав про те, як це буде, і про невідворотність того, що на нього чекає. Коли він думав про останній тиждень перед передислокацією, це здавалося чимось нереальним. Він думав про те, як буде прощатися.

Ми звернули з доріжки і побігли по траві. Травинки ковзали по моєму носку, залишаючи зелені шрами. Ми спустилися крутим схилом і, поки йшли вниз, його нога стала соватися в мені. Я почав натирати його ліву п'ятку, і з'явився пухир. Зморшки на мені поглибилися, відбитки кожного з його пальців закарбувалися на моїй устілці.

Ми зістрибнули з бордюру і побігли по щебеню, рухатись яким мені було важко. Ми завернули за ріг до воріт, де він показав своє посвідчення вартовому і зупинився.

— Не знав, що ви на чергуванні, стрільцю Макінтоше.

— Вельми щасливий, сер, — відповів солдат.

— Сподіваюся, не через звільнення?

— Ні, завтра вранці закінчую і прямісінько додому. Із пробіжки?

— Так, треба було нові черевики розім'яти, — сказав він і подивився на мене.

— Ну, ви даєте, босе. Продовжуйте так само — і коли-небудь станете полковником.

— Сумніваюся, що до цього дійде, Мак, — сказав він і повернувся. — Побачимося.

Задощило, і бетонна доріжка переді мною вкрилася темними цятками. Останні пів милі до будинку, з якого ми виходили, він біг щодуху.

У приміщенні він пішов звичайним кроком, закривши руки за голову і важко дихаючи. Він швидко прийшов до норми, і ми повернулися до кімнати. Мене зняли, і жар у його нозі ущух. Мене охайно поставили серед іншого спорядження, розкладеного на підлозі.

Він ліг спати в ліжку, вранці поголився над рукомийником. Одягнувся в зелену камуфляжну форму і натягнув чоботи, такі ж, як я, тільки чорні, шкіряні. Він приладнав берет на голові, розташувавши срібну кокарду над лівим оком, і вийшов. Повернувшись, переклав у новому порядку купки речей, заново перерахував шкарпетки і додав ще одну позначку до списку.

Наступного дня він одягнув джинси, футболку і кросівки, що стояли без діла в кутку відтоді, як я тут з'явився. Засунувши деякі речі в сумку, він вийшов із кімнати й зачинив за собою двері.

Я залишився поряд зі своєю парою, серед готових до пакування стосів.

Повернувся він за тиждень, неголений. Зітхнувши, сів на підлогу і почав пакувати наплічник. Для всього було відведене місце, і за деякий час увесь його список був у хрестиках. Закінчивши, він додав «Берген» до сумки, а мене поставив поряд зі

стілцем, на який була накинута зелена форма, на сидінні лежав берет.

До кімнати зазирнув інший чоловік.

— Попоїсти не хочеш?

— Так, звичайно. Зараз, дай мені кілька секунд, треба зателефонувати додому.

— Гаразд, зустрінемося внизу, — сказав чоловік і пішов.

Він узяв телефон.

— Привіт, мам, це Том, — сказав він. — Так, усе гаразд, саме закінчив збиратися... Усе готове в дорогу... — Він пройшовся по кімнаті і сів на ліжку: —...Поїсти піци, може, кіно подивитися з хлопцями... Гадаю, завтра десь о десятій, але автобуси можуть подати і до п'ятої, тож ми повинні бути наготові... Дякую за ці вихідні. Здорово було побачити вас усіх знову. — Він дослухався до мобільного, бгаючи пальцями ковдру. Підвівся, підійшов до вікна. Ще поговорив, розсміявся, підійшов до стільця, відірвав якусь ниточку на тактичній сорочці. — Зателефоную за п'ять днів, — сказав він, — коли буду на місці... Добре, буду... І ви теж...

Тієї ночі він спав міцним сном. О четвертій ранку задзвонив будильник. Він одразу увімкнув світло. Сів, узявся за край ліжка й позіхнув. За вікном ще темно, він нахилився над рукомийником і почав голитися. Вдивлявся у власні налиті кров'ю очі. Вони були не такі, як він počувався. Він усміхнувся, але очі його залишалися порожніми, поки він водив бритвою по підборіддю. Який у нього вигляд, для нього зараз не мало значення.

Він уклав у «Берген» останню купку речей, одягнувся в польову форму і натяг мене на ногу.

За сніданком інші такі ж, як і я черевики вовтузилися під столом. Ніхто з цих людей не спав добре, і всі розмови були тільки про планування та координацію дій у найближчі години.

Повернувшись до кімнати, він поклав «Берген» на плече і кркнув, піднімаючи сумку вгору, поки не приладнав її зверху наплічника. У правій руці він тримав ще один наплічник — зелений, трохи меншого розміру. Тепер на мене тиснула майже подвоєна вага. Він обвів поглядом порожню кімнату, вимкнув світло і вийшов, не замикаючи дверей.

Ми проминули табір, освітлений жовтими променями ліхтарів. Інші темні постаті, що згиналися під вагою набитих наплічників, виходили з будинків і стікалися до довгої низки автобусів. Голоси ставали виразнішими, а потім ми опинилися серед натовпу й метушні в темряві обабіч дороги.

Із далекого кінця колони почувся голос:

— Група «В» у кінці. Сумки — на чотиритонники, «Бергени» — униз. Годі там тупцяти!

Ми пропхнулися повз людину, яка похапцем розпаковувала свою торбу на траві.

— Стрільцю Мілне, вам що, забракло часу зібратися?.. Що забули цього разу? — крикнув чоловік навздогін іншому солдату, що кудись біг.

— Доброго ранку, сер, група «В» в іншому кінці, — хтось указав уздовж колони.

— Дякую, — відповів він, переступив мною через чийсь торбу і пішов уздовж дороги.

— Хто ще не отримав зброю й аптечки? Бігом до чергового по казармі, — прокричав начальник складу.

Ми підійшли до вантажівки. Сумку зняли в нього зі спини і поклали до інших, потім він запхнув свій «Берген» у відсік під кабіною. Постоявши в черзі з чоловіками, що час від часу позіхали, він розписався за гвинтівку. Нарешті ми увійшли в автобус і сіли в першому ряду. Зелений приклад автоматичної штурмової гвинтівки уперся в підлогу поряд зі мною.

Якийсь чоловік повільно пройшов поміж сидіннями, рахуючи солдатів, які куняли біля вікон.

— Усі на місці, сер, — доповів він і сів поряд із нами. — Чекаємо тільки на стрільця Сміта, він допомагає з торбами.

— Дякую, сержанте Ді.

Автобус виїхав із військового табору, кидаючи перед собою на дорогу смуги світла. За вікном на тлі передсвітанкового неба темніли дерева. Його нога розслабилася, він заснув.

Прокинувшись згодом, він якийсь час дивився на пейзажі, що пропливали повз вікна, потім штовхнув ліктем сусіда.

— Майже приїхали, сержанте Ді, — сказав він.

— Вітаю, босе, — відповів чоловік, потім підвівся і повернувся обличчям до салону. — Увага, — виголосив він. — Годі вікна облизувати. Стрільцю Макінтоше, вас стосується. Якщо пощастить, торби відправляться в літак окремо. І без самодіяльності. Заходимо групою.

Постоявши в черзі та пред'явивши документи, він сів у залі очікування і поклав мене зверху на іншу ногу. Деякі чоловіки з навушниками у вухах лежали на наплічниках. Деякі розмовляли. Хтось уместився на підлозі й закрив обличчя курткою від світла неонових ламп. Нарешті до залу увійшли люди в синій уніформі. До рядів сидінь підійшов чоловік у світловідбивному жилеті.

— Вибачте за коротку затримку, — сказав він. — Невеличка проблема з корпусом літака. Зараз почнемо посадку.

— Дякувати Господові, нарешті, — сказав хтось, і всі почали підводитися.

Із терміналу вийшли вервечкою. Люди в нових, ще навіть не запилених камуфляжах мовчки піднімалися по трапу в літак.

Він зітхнув і стиснув у мені пальці ноги. «Вибору немає, — подумав він, — назад уже не повернешся».

Зелені дерева біля злітно-посадкової смуги тріпотіли від вологого вітру. Він нахилився, торкнувся землі поруч зі мною, а потім я ступив на металеву сходинку.

У літаку черевики інших людей вишикувалися під сидіннями переді мною. Не маючи змоги заснути, він притулився головою до ілюмінатора і почав дивитися на хмарки. Неприємний потік думок і спогадів проплив крізь нього, і об'єднувало їх лише одне: усі вони нагадували про те, від чого він зараз віддалявся.

Після приземлення ми зійшли алюмінієвим трапом на чорну злітно-посадкову смугу. Я підшоною відчув жар, що йшов від неї, у мерехтливому розпеченому повітрі смуга злилася з небом.

Я — призначений для пустелі тактичний черевик. На моєму язичі написано ВА5799, і зараз чоловік іде в мені бетонною смугою в напрямку білих наметів і бежевих ангарів, що маячать над мерехтливим дзеркалом пустелі.

4

Мене дбайливо зробили на дерев'яному столі з кривими ніжками, присунутому до стіни з висохлого бруду. Мене виготовили двоє чоловіків, чії силуети чорніли на тлі місячного світла у дверях, що розташовувалися позаду них, і тьмяного світла ліхтаря на видовбаній у стіні полиці. Їхні тіла схилялися наді мною, і піт блищав у них на скронях.

Вони розпороли клунок і зважили добриво на старих механічних вагах. Вони змочили шматок тканини в бензині. Запах поширився навкруги, і один із чоловіків чхнув. Вони змішали тканину з добривом, а потім загорнули цю частину мене в поліетилен, і зверху для міцності перев'язали чорною липкою стрічкою.

Це був лише початок.

Вони зробили ще двох таких, як я, зачерпнувши металевим кухлем добриво з мішка, зваживши та обернувши змоченими в

бензині ганчірками, а потім поклали нас поряд уздовж краю стола — три згортки потенційної енергії.

Чоловіки вийшли за двері й зупинилися у блакитному місячному сяйві. Вони запалили цигарки, і ті то жевріли біля їхніх стегон, то піднімалися по дузі до губ, висвітлюючи обличчя. Потім вони покликали ще одного чоловіка і сказали, що годі чатувати — все одно навкруги нікого немає. Той підійшов до них і взяв цигарку, закинувши гвинтівку на плече, щоб було зручніше.

Згодом вони почали сперечатися.

— Жодна з них не спрацювала. Ми три ночі їх робили, а потім кілька тижнів спостерігали, як невірні ходили по них, — і нічого, — сказав один. Він затягнувся цигаркою, і його губи зникли. — Ми використовували ту саму суміш, що і ви тут.

— Я пройшов підготовку, — заперечив інший. — Кожна з тих, що робив я, спрацювала. До того ж у нас нове закордонне обладнання. Вони спрацюють, Латифе. Якщо буде на те воля Аллаха, спрацюють.

— Може, річ у висоті над рівнем моря, Актаре, або щось негаразд із сумішшю?..

— Досить, Латифе. Гассан вибрав мене. Я пішов у гори...— Він кинув цигарку і розчавив її підбором. — Пауджи, повертайся на варту. Ми повинні закінчити, — сказав він і пірнув у двері, наблизившись до мене.

Чоловіки знову схилилися над столом. Вони взяли дві тонкі металеві пластини і з'єднали їх дротом, потім розташували їх паралельно, розділивши двома дерев'яними брусками, і обгорнули все це поліетиленом. Так вони зробили тричі.

— Добре вийшло, Актаре, — сказав один. Він присів так, що я опинився у нього прямо перед очима, і, обережно натиснувши на металеві пластини, з'єднав їх.

— Так, ці спрацюють.

— Вони кращі за ті, що я бачив раніше. Достатньо міцні, щоб витримати вагу собаки або шар землі, але якщо наступить людина...

— Так, усе збалансовано. — Він вийняв конструкцію з-під руки, поставив її поряд зі мною і став ладнати дроти, орудуючи плоскогубцями.

То була ще одна частина мене.

Далі він поставив на стіл якийсь білий полістироловий куб, розділив його на дві частини й дістав один із шести металевих стрижнів, які стирчали вертикально зі спеціальних отворів.

— Так, тепер вставляй. — Він нахилився нижче і встромив дріт у мої нутрощі. Поки ця людина зосереджено займалася своєю справою, її язик висунувся з рота і накрив нижню губу. Залишивши кінчик стрижня стирчати, він обережно обмотав його липкою стрічкою. Потім приєднав дроти і затиснув їх плоскогубцями, з'єднавши обидві мої частини.

— Батарейку треба приєднати безпосередньо перед тим, як закопувати, — сказав він.

Моя сила зростає. Я був незграбним, потворним і саморобним, але став цілістю: одна частина заокруглена, інша довга й тонка, обмотана плівкою, перехоплена липкою стрічкою та приєднана тонким дротом.

— Ти обережніше з цим, Латифе. — Він відсунув подалі білу коробку з рештою блискучих стрижнів. — Коли я був у горах, один учень тримав таку саму штуку в руці, — сказав він, витягуючи ще один стрижень, — і вона раптом спрацювала через те, що лампа сильно нагрілася. Пам'ятаю його руку без кисті і дуже здивований вираз обличчя. Гассан розсердився, бо хлопець його погано слухав. Наступного дня він пішов.

— Вони що, здатні так просто спрацювати? — запитав молодший із чоловіків, дивлячись на сріблястий стрижень у своїй руці.

— Йому не пощастило. Але так, вони дуже чутливі.

Коли вони закінчили з нами трьома, то навели лад на столі й склали обладнання в наплічник. Потім поклали нас на підлогу поряд із клунком із добримом. Один із них узяв ліхтар і провів тремтливим променем по кімнаті та під столом. Далі вони вийшли й зачинили за собою дощані двері.

Я залишився лежати. І щодня тонка смужка світла, сповнена золотавого пилу, повільно проповзала з кута в кут і затримувалася на моїй плівковій поверхні, трохи зігріваючи мене.

Нарешті — тоді вже стало темно — двері відчинилися. Це були ті самі люди, один із них поклав на стіл торбу.

— Він точно обіцяв прийти?

— Так, сказав, що буде. Я говорив із ним після намазу.

— Я повинен розповісти про це Гассану. Його покарають.

Вони підняли мене на стіл і перевірили конструкцію. Людська рука доторкнулася до моєї оболонки, дбайливо потягнула за дрони, переконуючись, що вони надійно тримаються. Він опустив мене в сумку, а зверху поклав двох інших.

— Бери лопату, Латифе. І бак із водою. Я понесу торбу. Батареї в тебе?

— Так.

— Усе робимо, як домовилися. Ти як, упораєшся?

— Гадаю, так. Принаймні місяця не видно.

— Ніч буде довгою. Один закладаємо на Налайській дорозі, другий — на мосту акведука, а третій спробуємо розмістити якомога ближче до їхнього табору. Гассан говорить, більше такого шансу не буде. Ну все, час вирушати. — Сумка сіпнулася і стиснулася навколо нас — її повісили на плече. Коли чоловік пішов, вона почала погойдуватися.

Двічі він підстрибнув, і обидва рази сумка билася об його спину. Потім він зупинився, і люди почали шептатися.

— Чого чекаємо?

— Тс-с! — Стало тихо, ми завмерли. Серцебиття людини та її дихання передалося мені крізь тканину. — Здається, я помітив когось.

— Далеко?

— Не дуже.

Він знову почав рухатися, але за якийсь час ми зупинилися, і сумка опустилася на землю. Почулося шкрябання і брязкання металу об камінь. Сумка розкрилася, усередину просунулась рука. Перший із нас був вийнятий.

— Передай батарею.

Знову почулося шкрябання, потім торба піднялася, і ми продовжили свій шлях.

Коли ми зупинилися вдруге, плескіт води перекрив звук лопати. Блискавку на сумці розстебнули. Люди дістали ще одного з нас, і я залишився на самоті. Із сумки я бачив, як їхні постаті всілися й почали копати яму на блідій поверхні дороги. Потім вони приєднали батарею й опустили пристрій у яму.

Один із чоловіків ліг на землю і засипав яму. Другий пішов до арика, де вода пінилася під мостом. Повернувшись, він полив водою свіжоскопане місце й розрівняв землю долонею, щоб вона не виділялася над поверхнею дороги. Потім він повернувся до сумки. Краплини поту блиснули на його обличчі, коли він її закривав. Знову стало темно. Ми рушили далі.

Рухи людей стали повільними й обережними. Незабаром вони вже повзли, і рослини дряпали тканину навколо мене. Ми знову зупинилися, і один з них прошепотів:

— Ми дуже близько, Актаре. Я бачу їхню сторожову вежу. Он вона.

— Знаю, — почулася така ж тиха відповідь. — Потрібно підібратися якнайближче.

— Занадто близько. Вони бачать у темряві. У них є машини, які почують, як б'ються наші серця. Треба повертатися.

— Ходімо далі. Ще трохи вперед, там буде де сховатися. Я знаю ці місця.

Ми знову почали рухатися. Шерех, який вони видавали, повзучи по-зміїному, передавався сумці. Потім ми зупинилися.

— Оце те, що треба, Латифе. Пригніться!

Блискавка розстебнулася, мене витягли з торби і поклали на землю. Небо скидалося на усипане зірками склепіння. Ми лежали в неглибокій западині на сухій землі, порослій рідкою травою. Люди важко дихали. Один із них підвівся на лікоть і почав розчищати місце для мене. Інший заповз на узвишшя і почав удивлятися в темряву. Обидва були вкрай напружені.

— Усе тихо, — прошепотів чоловік, спустившись униз. — Обережніше, Латифе. Не поспішай. Ми не повинні помилитися.

Риючи для мене яму, він стиха повторював: «Аллах великий, Аллах великий, Аллах великий». Ця мантра відволікала його увагу від небезпеки і допомагала зосередитися на моїй могилі.

— Ти повинен контролювати себе, Латифе. — Інший чоловік простяг руку і на мить зупинив того, хто копав. Їхні очі зустрілися. — Будь господарем свого страху. Уже достатньо глибоко. Дай батарею!

Він понишпорив у кишені, дістав важку батарею і передав її іншому, який з'єднав дроти з контактами батареї. Електрика забриніла в моїх жилах, але ланцюг залишався розімкнутим. Він відкотився, незграбно дістав із кишені липку стрічку й обмотав мою батарею. Потім ковзнув до ями й обережно опустив мене в неї. Він надав усім моїм компонентам потрібне розташування. Закруглену частину із зарядом він помістив униз, потім зверху, ближче до поверхні, поклав довгі тонкі металеві пластини — мій спусковий механізм.

Поки він працював, його піт крапав на мене. Нарешті він став мене закопувати, із кожною жменею землі світло зір ставало все темнішим, поки чорнильно-синій отвір не закрився остаточно і я не опинився у суцільній темряві. Люди на поверхні продовжували рухатися, накладати на мене землю. Потім її полили водою, вона просочилася крізь ґрунт, перетворивши його на бруд, який розповзся навколо мене. Незабаром рух припинився, ті, хто зробили мене, мабуть, відповзли.

*

Я почав чекати в темряві і чекав довго, дуже довго. Бруд навколо висох і закам'янів від спеки, і я опинився закутим у земляний панцир. Щодня температура піднімалася й опускалася, але, крім цього, не відбувалося нічого.

Нарешті я відчув вібрацію, ритм кроків, спершу віддалених, потім у напрямку мене. На мене натиснула вага. Суха земля навколо мене просіла, тріснула і з'єднала металеві пластини. Ланцюг замкнувся і струм миттєво наповнив мої дрти.

Я ожив.

Металевий стрижень у моїй серцевині клацнув і здетонував, викликавши потужну силу, і вона змусила зреагувати вибухову речовину, що містилася в мені.

Я спрацював.

...

Далі — у повній книжці «Анатомія солдата».
nashaknyga.com.ua